

Addiko Bank AD Podgorica

**Javno objelodanjivanje podataka na dan
31.12.2020. godine**

Sadržaj

1	Uvod.....	3
2	Finansijski izvještaji.....	3
3	Ciljevi i politike upravljanja rizicima.....	3
3.1	Strategija upravljanja rizicima	3
3.2	Organizaciona struktura za upravljanje rizicima	4
3.3	Interni propisi banke za upravljanje rizicima	4
3.4	Upravljanje rizicima kojima je banka izložena i koji su identifikovani kao materijalno značajni	6
4	Konsolidacija.....	13
5	Sopstvena sredstva.....	13
6	Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	15
6.1	Proces interne procjene adekvatnosti kapitala.....	15
6.2	Procjena materijalnosti rizika.....	15
6.3	Metodologije za obračun potrebnog kapitala	16
6.4	Zahtjevi za kapitalom	18
7	Podaci i informacije u vezi sa izloženostima Banke kreditnom riziku	19
7.1	Podaci o izloženostima banke po definisanim kategorijama	20
7.2	Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	24
8	Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	25
9	Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	26
10	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	26
10.1	Vrjednovanje nekretnina i drugih vrsta kolaterala	26
10.2	Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi za ublažavanje kreditnog rizika	26

1 Uvod

U skladu sa članom 104 Zakona o bankama („Službeni list CG“, br. 17/08, 44/10, 40/11 i 0273/172) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka, kao i ostalim relevantnim propisima kojim se reguliše poslovanje banaka na teritoriji Crne Gore Addiko Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objelodanjuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2020. godine. Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka („Službeni list CG“, br. 002/12).

Izvještaj se javno objelodanjuje na internet stranici Banke.

Izvještaj je usvojen od strane Uprave Addiko Bank AD, Podgorica, dana 22.06.2021. godine.

2 Finansijski izvještaji

Finansijske izvještaje Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji za godinu završenu 31.12.2020. i izvještaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici <http://www.addiko.me/>.

3 Ciljevi i politike upravljanja rizicima

3.1 Strategija upravljanja rizicima

Strategija rizika Addiko Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) definiše viziju, sklonost ka rizicima, odgovarajuću organizaciju i sposobnost Banke da svi materijalno značajni rizici budu identifikovani i da se njima upravlja na odgovarajući način kako bi se zaštitila Banka i spriječili mogući negativni uticaji na klijente, akcionare, industriju i širu zajednicu, omogućavajući Banci da ispuni svoje ciljeve i poboljša sposobnost da odgovori na nove mogućnosti.

Strategija rizika proizilazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, predstavlja sponu između bančine poslovne strategije i pozicioniranja rizika. Ista je alat menadžmenta za upravljanje rizicima na najvećem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolisanje i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosnu poziciju i ukupnu profitabilnost.

Strategija rizika odražava ključne principe upravljanja rizicima koji su integrisani u poslovnoj strategiji. Na ovaj način se postiže siguran i održiv rast, uz očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Banka je uspostavila Okvir za upravljanje rizicima (eng. Risk Appetite Framework - RAF) koji određuje sklonost banke ka rizicima i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne strategije i strategije rizika banke. Štaviše, određuje nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir definiše nivo rizika koji je banka spremna da prihvati. Mjere kojima je definisan RAF su kalibrisane uzimajući u obzir poslovni plan, Strategiju za rizike i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i kontrolu rizika. Plan oporavka je uključen u okvir upravljanja rizicima kroz proces uspostavljanja indikatora upozorenja krizne situacije, kroz njihove redovne provjere, analize, praćenja i izvještavanja na regularnim sastancima odgovarajućih organa upravljanja i tijela za kontrolu rizika.

3.2 Organizaciona struktura za upravljanje rizicima

Za osiguranje odgovarajuće strukture i procesa upravljanja rizicima odgovoran je Izvršni direktor za rizike (eng. Chief Risk Officer - CRO). CRO djeluje nezavisno od tržišnih jedinica, s naglaskom na minimalne standarde za kreditno poslovanje, kao i odgovarajuće interne kontrole. Osnovni zadaci upravljanja rizicima su kontrola i praćenje rizika neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane, tržišnog rizika, rizika likvidnosti, operativnog rizika i ostalih rizika na portfolio nivou, kao i praćenje i primjena sveobuhvatnih regulatornih standarda za upravljanje rizicima.

Organizacione jedinice za upravljanje rizicima koje su bile operativne u 2020. godini su:

- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica koji je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmente klijenata koji nisu na malo, tj. mala i srednja preduzeća, velika preduzeća, javne finansije (državna i podređena društva). To obuhvata operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.
- Sektor za ocjenu rizika poslova na malo ima za primarni cilj da podrži profitabilni rast portfolija fizičkih lica i mikro kompanija, istovremeno osiguravajući da je kreditni rizik usklađen sa ukupnim budžetom banke. Uspostavljeno je mjesečno izvještavanje i analiza kvaliteta portfolija kako bi se osiguralo praćenje razvoja portfolija, identifikacija problema u ranoj fazi i blagovremeno pokretanje korektivnih akcija. Sektor za ocjenu rizika poslova na malo takođe je ključni učesnik procesa odobravanja proizvoda. Ovo omogućava da apetit za rizikom po kreditnim proizvodima bude u skladu sa cjelokupnim apetitom za rizikom.
- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima koje upravlja temama iz domena rizika, kao i regulatornim temama koje su od strateškog značaja u cijeloj Banci. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima definiše strategiju rizika, upravljanja ekonomskim kapitalom, sprovodi stresno testiranje i koordinira jedinice za upravljanje rizikom u aktivnostima vezanim za teme oporavka, kao i koordinaciju projekata iz domena rizika u cijeloj Banci. U domenu rada ovog odjeljenja je i upravljanje modelima kreditnog rizika iz perspektive upravljanja portfoliom. U tom smislu Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima osigurava da primijenjeni modeli ispunjavaju očekivane standarde kvaliteta i da se uklapaju u arhitekturu modela u pogledu budžeta i strategije. Upravljanje portfoliom modela i kreditnog rizika uključuje i validaciju modela kreditnog rizika. Pored navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima je zaduženo za standardizovano i regulatorno izvještavanje o rizicima.
- Odjeljenje za prevenciju prevara i sistem internih kontrola pruža strateški smjer sa čvrstim okvirom upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku, obezbjeđujući mehanizam za diskusiju i efikasnu eskalaciju pitanja koja vode ka boljem upravljanju rizikom i povećanju institucionalne otpornosti. Takođe, Odjeljenje za prevenciju prevara i sistem internih kontrola podržava razvoj održivih korporativnih vrijednosti kroz upravljanje rizikom od prevara i pomaže širenju kulture sprječavanja prevara. Upravljanje rizikom od prevara predstavlja dvostranu aktivnost. Stratešku u smislu da definiše cjelokupni pristup upravljanju rizikom od prevara, odnosno operativnu s obzirom da revidira i preispituje poslovne procese i proizvode.

3.3 Interni propisi banke za upravljanje rizicima

Banka definiše politike, priručnike i radne procedure koje predstavljaju smjernice za upravljanje rizicima, kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovan način. Ova interna dokumenta se redovno revidiraju, kako bi odražavale organizacione promjene, kao i regulatorne promjene koje utiču na procese, metodologije i procedure. Ovim internim dokumentima Banka specificira postupke identifikacije, mjerenja, procjene, praćenja, kontrole, ublažavanja i izvještavanja o izloženosti Banke rizicima. Takođe, definisana je organizacija, procesi, odgovornosti i metodologije koje se koriste u cilju

identifikovanja i mjerenja, odnosno procjene tih rizika, kao i vrste limita koji se koriste za praćenje i ograničavanje izloženosti tim rizicima.

Sve politike, priručnici i radne procedure usko povezane sa organizacionim djelovima i aktivnostima upravljanja rizicima su identifikovane kao interna regulativa za upravljanje rizicima. Spisak politika iz domena upravljanja rizicima je dat u nastavku:

- Strategija rizika
- Strategija upravljanja kapitalom
- Plan upravljanja kapitalom za 2020. godinu
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja operativnim rizikom
- ICAAP politika
- Politika rizika likvidnosti
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope bankarske knjige
- Politika sistema interne kontrole
- Politika za finansiranje privrede i Javnog sektora
- Politika o upravljanju kreditnim rizikom poslova na malo
- Politika za finansiranje Finansijskih institucija, Države, Opština i grupne limite
- Kreditni principi
- Politika za upravljanje problematičnim klijentima, restrukturiranje i prinudnu naplatu
- Politika za definisanje praćenja klijenata
- Politika za definisanje zajmoprimca
- Politika za definisanje naplate kod klijenata iz segmenta privrede i Javnih preduzeća
- Forbearance politika
- Politika naplate potraživanja za fizička lica i mikro preduzeća
- Politika revizije poslova na malo
- Politika razvoja i implementacije modela kreditnih rizika
- Politika za korišćenje modela kreditnog rizika
- Politika za validaciju modela kreditnog rizika
- Politika identifikacije problematičnih plasmana
- Politika za restrukturiranje problematičnih plasmana u oblasti poslova na malo
- Politika za izdvajanje rezervacija za kreditni rizik
- Politika upravljanja procesom stresnog testiranja
- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Politika mjerenja izloženosti kreditnom riziku
- Politika upravljanja kolateralima
- Politika upravljanja rizikom prevara
- AML/CFT politika
- Politika za upravljanje eksternalizacijom
- Politika implementacije proizvoda
- Politika pravnog rizika
- Politika osiguranja
- Plan oporavka
- Politika planiranja
- Politika zaštite podataka
- Politika bezbjednosti informacija
- Politika upravljanja podacima
- Politika upravljanja kvalitetom podataka

Banka ima jasno definisane odgovornosti za sve smjernice za upravljanje rizicima, uključujući pripremu, pregled i ažuriranje. Pridržavanje obezbjeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizikom.

Interna regulativa, set politika i priručnika, treba konstantno biti pregledana, a najmanje jednom godišnje, i ažurirana, od strane odgovarajuće organizacione jedinice. Na taj način se osigurava da se stvarni i dokumentovani procesi podudaraju.

3.4 Upravljanje rizicima kojima je banka izložena i koji su identifikovani kao materijalno značajni

U nastavku su date definicije i način upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena i koji su identifikovani kao materijalno značajni.

3.4.1 Kreditni rizik

Prema poslovnoj i Strategiji rizika, kreditni rizik je najbitniji tip rizika kojem je Addiko Banka izložena i podijeljen je na nekoliko podtipova.

3.4.1.1 Kreditni rizik druge strane

Termin kreditni rizik druge strane predstavlja podtip kreditnog rizika kojim se definiše mogućnost djelimičnog ili potpunog gubitka ili neispunjenja ugovorenih obaveza usled slabljenja solventnosti druge strane. Slabljenje solventnosti označava i slučaj značajnog kašnjenja u izvršavanju ugovorenih obaveza prema Banci, kao i slučaj postepenog slabljenja finansijskog položaja druge strane koja ne podrazumijeva i gubitke za banku po ugovorenom potraživanju.

Tri glavne komponente procesa upravljanja kreditnim rizikom su:

- Usmjeravanje i vršenje akcija u cilju mjerenja, preuzimanja, izbjegavanja i disperzije rizika;
- Limitiranje rizika; i
- Kontrola rizika (mjerenje, praćenje, izvještavanje).

Prilikom aktivnosti mjerenja, usmjeravanja i vršenja akcija u cilju preuzimanja, izbjegavanja i disperzije kreditnog rizika, Banka sprovodi 4 (četiri) pristupa:

- Finansijska analiza klijenta, uvid u klijentovu kreditnu istoriju s Bankom i drugim finansijskim institucijama, analiza tekućeg kreditnog zahtjeva, analiza klijentovog biznis modela, analiza klijentovih poslovnih planova i projekcija i posljedično odobrenje (preuzimanje) kreditnog rizika;
- Redovna prezentacija statusa poslovanja klijenta nadležnom nosiocu preuzetih ovlaštenja za definisani kreditni rizik najmanje jednom godišnje tokom perioda trajanja ugovora između Banke i klijenta;
- Redovan nadzor klijentovih aktivnosti, a naročito u oblasti redovnog plaćanja dospjelih obaveza, značajnih promjena u finansijskom stanju i internom rejtingu klijenta;
- Eventualno restrukturiranje klijentovih obaveza prema Banci i posljedično pristupanje koracima prinudne naplate, u slučaju neuspješnog restrukturiranja.

Sektor za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica, Sektor za ocjenu rizika poslova na malo i Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima su dužni da uspostave i sprovedu praćenje kreditnih izloženosti u skladu sa odgovornostima.

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom je tijelo formirano da podrži upravljanje kreditnim rizikom. U najvećem dijelu se bavi aktivnostima kojima se osigurava da su kreditne aktivnosti banke u okviru apetita za rizik. U skladu sa tim, komitet daje smjernice menadžmentu u vezi s uočenim slabostima i mogućnostima poboljšanja na ovim područjima.

3.4.1.2 Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- 1) političko-ekonomski rizik (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji);

- 2) rizik transfera (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika).

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanja podacima je odgovorno za planiranje na godišnjem nivou, praćenje izloženosti riziku zemlje, izvještavanje Uprave Banke o poštovanju interno uspostavljenih limita i, u slučaju potrebe, o visini potrebnih rezervacija i kategorizaciji izloženosti, odnosno rangiranju zemalja dužnika.

Nadležni tržišni sektori učestvuju u procesu planiranja aktivnosti na tržištima van Crne Gore i dužni su da se pridržavaju propisanih limita izloženosti riziku zemlje.

3.4.1.3 Rizik koncentracije

Rizik koncentracije nastaje usljed nejednake distribucije izloženosti po pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica, kao i po privrednim granama/kolateralima, i predstavlja potencijal nastanka gubitaka dovoljno visokih da ugroze finansijsko zdravlje Banke ili njene osnovne operacije. Rizik koncentracije može imati značajan uticaj na kapital i likvidnost Banke, kao i na rizični profil. Te stoga, potrebno je da se adekvatno upravlja, mjeri i izvještava o istom. Rizik koncentracije se naročito fokusira na rizik koncentracije u kreditnom portfoliju, imajući u vidu da je to najznačajniji izvor rizika koji može voditi gubicima.

3.4.2 Tržišni rizik

Banka klasifikuje tržišni rizik prema faktorima rizika promjene cijena koji mogu uzrokovati gubitak za Banku na rizik kamatne stope, kreditnog raspona i devizni rizik.

Za upravljanje tržišnim rizikom, kojem je Banka izložena, odgovoran je Odbor direktora, koji ovlašćuje Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) da sprovodi Politiku upravljanja tržišnim rizikom i donosi operativne odluke koje imaju za cilj efikasno i uspješno upravljanje tržišnim rizicima.

Odjeljenje za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama operativno sprovodi odluke ALCO komiteta vezane za smanjenje izloženosti tržišnim rizicima i održavanje neto otvorene devizne pozicije Banke u okviru limita, i daje predloge vezane za hedžing tržišnih rizika i godišnju strategiju investiranja i trgovanja.

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor izloženosti Banke tržišnim rizicima. Dužno je da mjerenje i kontrolu tržišnih rizika vrši najmanje na mjesečnom nivou i o tome izvještava Odbor direktora i ALCO komitet.

Najmanje kvartalno se vrši stres testiranje osjetljivosti na tržišne rizike i o tome izvještava ALCO komitet i Odbor direktora Banke. Za svaki od stres scenarija postoje dokumentovane pretpostavke koje su se koristile za analizu promjena.

Tržišni sektori su dužni da se pridržavaju odluka donijetih na sjednicama Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (odluke o hedžingu, odluke o indikatorima koji će se koristiti za formiranje ukupne kamatne stope na strani aktive i pasive, odluke o opcijama prijevremenog vraćanja ili povlačenja na nivou proizvoda, odluka o procesima implementacije novih proizvoda, i sl.), sa ciljem adekvatnog upravljanja tržišnim rizicima.

3.4.2.1 Rizik kamatne stope

Rizik kamatne stope u trgovačkoj knjizi je potencijalni rizik gubitka po osnovu kretanja cijena koje su bazirane na kretanju kamatnih stopa.

Definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- rizik neusklađenosti dospjeća predstavlja izloženost nastalu usled nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća (fixne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa
- bazni rizik je izloženost nastala usled nekoreliranih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa
- rizik krive prinosa (izloženost nastala usled nejednakih pomjeranja kamatnih stopa u različitim periodima dospjeća)
- rizik ugrađene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine ili iz promjene dospjeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

3.4.2.2 Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usled promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti.

Vjerovatnoća gubitka nastaje zbog kretanja valutnih kurseva. Otvorena devizna pozicija time pokriva cjelokupni devizni rizik Addiko banke.

3.4.2.3 Rizik kreditnog spreda

Rizik kreditnog spreda se definiše kao rizik promjene tržišnih cijena na osnovu promjena kreditnog spreda na tržištu, a koji može postati relevantan za finansijski rezultat banke.

3.4.3 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik od gubitka koji proizilazi iz neadekvatnih ili neuspješnih internih procesa, ljudskog faktora i sistemskih ili eksternih događaja, i uključuje pravni rizik.

Upravljanje operativnim rizikom nalazi se u fokusu operacija Banke, integrišući praksu upravljanja rizikom u procese, sisteme i kulturu. Snažan okvir za upravljanje operativnim rizikom koji uključuje identifikovanje, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža banci mehanizam za pregovaranje i efikasnu eskalaciju pitanja koja dovode do boljeg upravljanja rizikom i jačanju institucionalne otpornosti.

Sljedeće aktivnosti su ključne u upravljanju operativnim rizikom:

- 1) Prikupljanje podataka o gubicima
Prijavljeni događaji i gubici moraju biti evidentirani u bruto iznosu i moraju se unijeti u bazu operativnih rizika. Naplate od osiguranja ili trećih strana se moraju prijaviti odvojeno. Dodatni detalji o prikupljanju podataka o gubicima i posebnim slučajevima su detaljno objašnjeni u dokumentu "Priručnik za prikupljanje podataka o gubicima po osnovu operativnog rizika".
- 2) Validacija podataka
Procedura validacije, odnosno potvrđivanja podataka uključuje provjeru kompletnosti i ispravnosti podataka. Kako bi se osigurala kompletnost i ispravnost podataka u izvještavanju o gubicima operativnog rizika, ORO će sprovesti provjeru podudarnosti podataka putem izvještaja iz baze operativnih rizika sa knjiženjima u računovodstvenoj evidenciji. Aktivnosti potvrđivanja podataka detaljno su opisani u dokumentu „Priručnik za prikupljanje podataka o gubicima po osnovu operativnog rizika“.
- 3) Aktivnosti procjene izloženosti operativnom riziku
Kada se procjenjuje izloženost gubitku operativnog rizika, banka se uglavnom oslanja na interne gubitke od operativnog rizika kao najvjerodostojnijem izvoru. Ipak, izloženost gubitku operativnog rizika pojedinačnih procesa, banka dodatno procjenjuje kroz sljedeće aktivnosti:
  - Samoprocjene rizika i kontrola (Risk and Control Self-Assessment-RCSA)
  - Scenario analize (Scenario Analysis)

- Ključni indikatori rizika (KRI)
- Stresno testiranje

Komitet za upravljanje operativnim rizikom je tijelo formirano sa ciljem da podrži upravljanje ovim rizikom i u najvećem dijelu se bavi identifikacijom, praćenjem i upravljanjem postojećih i potencijalnih izloženosti operativnom riziku na način što razmatra izvještaje koje priprema Odjeljenje za upravljanje prevarama i sistem internih kontrola, na osnovu kojih donosi zaključke vezano za aktivnosti umanjavanja operativnog rizika.

Operativni rizik obuhvata sljedeće podtipove rizika:

3.4.3.1 Rizik informacionih i komunikacionih tehnologija (ICT rizik)

Rizik informacione i komunikacione tehnologije (ICT) predstavlja rizik od gubitka zbog kršenja povjerljivosti, neintegriteta sistema i podataka, neprimjerenosti ili nedostupnosti sistema i podataka ili nemogućnosti promjene IT-a u razumnom roku/uz razumne troškova kada se okruženje ili se poslovni zahtjevi mijenjaju (tj. okretnost). ICT rizik u tom smislu obuhvata sljedeće kategorije rizika: dostupnost i rizik kontinuiteta, sigurnosni rizik, rizik promjene IT, rizik integriteta podataka, rizik eksternalizacije.

Rizikom informacionog sistema se upravlja u skladu sa ciljevima i načelima upravljanja ICT rizicima koji su izloženi u okviru Politike sigurnosti informacija (osigurava ISO u banci) Politike zaštite podataka, Outsourcing Politike i srodnih politika i priručnika.

Banka je uspostavila Komitet za upravljanje informacionim tehnologijama sa ciljem da podrži upravljanje ovim rizikom. U domenu rada Komitet za upravljanje informacionim tehnologijama je između ostalog kratkoročno i dugoročno planiranje strateškog razvoja IT sistema, projekte razvoja i održavanja sistema, planiranje i odobravanje IT strategija i budžeta, pregled i odobravanje IT politika, praćenje IT performansi u odnosu na planove, pregled planova za IT rizike.

Kako bi podržala upravljanje rizikom integriteta podataka, Banka je uspostavila i Komitet za upravljanje podacima. Osnovni ciljevi ovog Komiteta su definisanje strategije za upravljanje podacima, kao i analizu podataka, upravljanje kvalitetom podataka uz nadzor novih zahtjeva i praćenje zahtjeva za promjenama u inicijalnoj (idejnoj) fazi u cilju osiguravanje integriteta podataka.

U Banci je uspostavljen i Odbor za upravljanje promjenama koji je odgovoran za odobravanje zahtjeva za promjenu na osnovu finansijske ponude dobavljača, praćenje zahtjeva za promjenom nad IT sistemima, postavljanje prioriteta za sprovođenje zahtjeva za promjenom.

3.4.3.2 Rizik modela

Rizik modela odnosi se na potencijalni gubitak koji nastaje kao rezultat odluka institucije koje se obično mogu zasnivati na rezultatu internih modela, ako ovi modeli imaju greške u dizajnu, implementaciji ili upotrebi.

U Banci se rizik modela kontroliše u različitim fazama. To su faze: razvoja, implementacije, upotrebe i validacije modela. Sve faze su standardizovane i dokumentovane. Opšta pravila, standardi i odgovornosti upravljanja razvojem i implementacijom modela opisani su u Politici razvoja i implementacije modela. Dodatno, za svaki model se unaprijed definišu minimalni standardi kao i očekivanja u pogledu kvaliteta, učestalosti i upravljanja fazom razvoja. Nadležnosti i pravila upotrebe propisuje Politika upotrebe modela.

Metodologija i pretpostavke na kojima se zasniva proces razvoja internih modela preispituju se kroz proces interne validacije modela. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja. Primijenjeni standardi validacije unaprijed su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procjena tokom vremena. Isti su opisani u Politici validacije modela. Validacija se obično vrši jednom godišnje.

Banka razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promjena u postojećoj metodologiji i/ili značajnih promjena u vrijednostima;
- Kontinuirana validacija predstavljaju redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mjesečno praćenje kako bi se osiguralo da se promjene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

3.4.3.3 Rizik outsourcinga

Rizik outsourcinga je rizik da angažovanje treće strane ili drugog entiteta Banke, da pruži usluge, negativno utiče na upravljanje rizicima i učinak institucije.

Pod outsourcingom se u tom smislu podrazumijeva aranžman u bilo kom obliku između institucije i pružaoca usluga po kome pružalac usluga vrši određeni postupak, uslugu ili aktivnost ili njihove djelove koje bi inače preduzimala institucija.

Politika outsourcinga definiše proces upravljanja outsourcingom, kao i standarde i procese poslovnih aktivnosti i upravljanje uslugama koje su eksternalizovane.

Outsourcing Komitet je tijelo formirano sa ciljem da podrži upravljanje rizikom eksternalizacije. Između ostalog ključni zadaci Komiteta se odnose na savjetovanje Uprave banke i Odbora direktora u vezi sa novim zahtjevima za outsourcing i izmjenama postojećih, kako je to definisano u Outsourcing Politici, kao i praćenje, upravljanje i nadzor nad outsoursovanim funkcijama i ključnim indikatorima performansi funkcija.

3.4.3.4 Pravni rizik

Pravni rizik, uključujući i rizik ponašanja, je rizik koji se javlja kod 1) neusklađenosti sa regulatornim i/ili statutarnim obavezama i/ili 2) nepovoljnog tumačenja i/ili neizvršenja ugovornih obaveza.

Rizik ponašanja ugrađen je i njime se upravlja unutar okvira upravljanja operativnim rizikom definisanim u okviru Politike operativnog rizika, dok je upravljanje pravnim rizicima odvojeno i definisano u okviru Politike pravnog rizika.

3.4.3.5 Rizik pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik da je banka uključena u pranje novca ili finansiranje terorizma.

Pranje novca je postupak u kojem se sredstva generisana ilegalnim i kriminalnim radnjama stavljaju u legalni finansijski promet i naknadno ulažu u zakonitu aktivnost. Finansiranje terorizma definiše se kao osiguravanje ili prikupljanje sredstava, na bilo koji način, direktno ili indirektno, s namjerom da se ona koriste ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelimično, za provođenje terorističkog čina, za finansiranje terorističke organizacije ili pojedinog terorista.

ABM AML / CFT politika glavni je dokument Banke u borbi protiv pranja novca, finansiranja terorizma i postupanja s embargom. Sprovodi se zajedno sa vezanim dokumentima koji ilustruju odgovarajuće procese i mjere primijenjene za uspostavljanje efikasnog i dosljednog sistema za sprječavanje pranja novca i terorizma.

3.4.4 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva;
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata;
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) definiše, donosi odluke i prati sprovođenje Politike upravljanja rizikom likvidnosti.

Ekspertska funkcija za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu je odgovorna za upravljanje kratkoročnom likvidnošću Banke, u skladu sa procedurom Upravljanje likvidnošću.

Gore pomenuta funkcija prati kratkoročnu likvidnost kroz sagledavanje i poređenje raspoloživih likvidnih novčanih sredstava i najavljenih potreba za likvidnim novčanim sredstvima od strane drugih poslovnih sektora Banke. Upravlja profilom likvidnosti, pokazateljima i rezervama, a takođe aktivno učestvuje u planiranju.

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor likvidnosti na rok (preko trideset dana) u svim valutama. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima takođe određuje načine i postupke za kvantitativno i kvalitativno mjerenje likvidnosti.

Nadležni tržišni sektori aktivno učestvuju u procesu upravljanja kratkoročnom (dnevnom) likvidnošću, odnosno likvidnošću na rok do trideset dana. Nadležni sektori su dužni da, u skladu sa procedurom Upravljanja likvidnošću, dostavljaju podatke o planiranim (dnevnim i mjesečnim) prilivima i odlivima sa svih računa i u svim valutama.

Rizik likvidnosti se sastoji iz sledećih komponenti:

- Rizik nelikvidnosti: Opisuje da banka nije u mogućnosti da ispunjava svoje obaveze plaćanja koje su dospjele u cjelini ili na vrijeme.
- Rizik marže finansiranja: Ukazuje na rizik od finansijskih gubitaka koji proističu iz nepovoljnih promjena u kreditnoj marži banke (marži likvidnosti) gdje je kreditno poslovanje refinansirano neusklađenim dospjećima (rizik likvidnosti transformacije dospjećea).

3.4.5 Rizik objekta

Rizik objekta je definisan kao potencijalni gubitak koji rezultira iz fluktuacija tržišnih vrijednosti sredstava iz samog portfolija (stečene aktive) Banke. Za Banku, značajan tip sredstava na koja u najvećoj mjeri utiču fluktuacije tržišnih vrijednosti su nekretnine, za koje je najvjerojatnije da će biti u portfoliju duži vremenski period.

3.4.6 Ostali rizici

3.4.6.1 Strateški rizik

Strateški rizik nastaje usljed neodgovarajućih odluka upravljačkih struktura u pogledu tržišne orijentacije, izbora poslovnih partnera ili razvoja i upotrebe sopstvenih resursa. Sposobnost banke da upravlja strateškim rizikom presudna je za njen opstanak i dugoročni razvoj. Upravljanje strateškim rizikom prvenstveno uključuje odnos Banke prema okruženju u kojem posluje, donošenje odluka kao odgovor na promjene koje se događaju u njenom poslovnom okruženju i donošenje odluka vezanih uz kapital i druge resurse na način koji omogućava bolju poziciju Banke u odnosu na konkurenciju. Strateškim rizikom se upravlja kroz proces planiranja i kratkoročnog predviđanja. Isti je opisan u okviru Politike planiranja.

3.4.6.2 Reputacioni rizik

Reputacioni rizik se definiše kao potencijal da će negativni publicitet, bez obzira da li je istinit ili ne, prouzrokovati pad klijentske baze, velike troškove otklanjanja posljedica ili smanjenje prihoda.

Reputacioni rizik proizlazi iz nepovoljne percepcije imidža banke od strane različitih zainteresovanih strana: klijenata, partnera, dioničara, regulatora, zaposlenih. Reputacija banke odražava informacije koje treće strana ima o tome koliko je pouzdano bilo ponašanje Banke u prošlosti.

Banka razlikuje dva osnovna činioca za reputacioni rizik:

- reputacioni rizik uzrokovan prigovorima
- reputacioni rizik kao stvar štete imidžu banke.

Potreba za kontinuiranim fokusom na upravljanje reputacionim rizikom uzrokovana je povećanom složenosti zakonskih zahtjeva i zahtjeva za poštovanjem zakona, interesom medija, cjelokupnom percepcijom bankarskog sektora i većom pažnjom regulatora i agencija za ocjenu bonitetnih ocjena.

Snažne korporativne vrijednosti potpomognute odgovarajućim poticajima za uspješnost i pozitivna kultura u pogledu poštovanja zakona i propisa, učinkovita komunikacija, izgradnja imidža i brenda, kvalitetno izvještavanje javnosti i uspješnost banke ključni su olakšavajući činioci za sprječavanje efekata reputacionog rizika. Pod tim se podrazumijeva:

- Imati odgovarajuće korporativno upravljanje,
- definisati odgovarajuće i učinkovite kontrolne tačke i nadgledati ih,
- imati transparentan i sveobuhvatan proces upravljanja rizicima na svim nivoima u Banci,
- veliki naglasak staviti na ispitivanje primjene novih proizvoda i usluga,
- edukovati, informisati i podići svijest zaposlenih o elementima povezanim s reputacionim rizikom,
- osigurati finansijsku snagu,
- imati izvrsnu internu komunikaciju i nadzor pokretača rizika.

Banka se snažno zalaže za unaprjeđenje održivih rješenja u svim svojim odlukama o finansiranju i ulaganju, s posebnom pažnjom na reputacione implikacije. Sve preduzete transakcije moraju težiti smanjenju reputacionog, ekološkog, socijalnog i kreditnog rizika.

U banci je uspostavljen Komitet za upravljanje iskustvom klijenata koji u domenu rada predlaže aktivnosti namijenjene poboljšanju poslovnih procesa, proizvoda i usluga i njihove organizacije kako bi se povećalo zadovoljstvo klijenata, uz kontinuirano podizanje svijesti o važnosti kvaliteta usluge.

3.4.6.3 Poslovni rizik

Poslovni rizik se definiše kao mogućnost nastanka gubitka usljed neočekivanih i nepovoljnih promjena u obimu poslovanja, ostvarenih marži ili kod oboje. Takav gubitak može prije svega nastati zbog ozbiljnog pogoršanja tržišne i konkurentne pozicije, kao i internog restrukturiranja. To može dovesti do ozbiljnih gubitaka u zaradi, čime se umanjuje tržišna vrijednost kompanije.

Poslovni rizik u osnovi pokreću tri ključna činioca:

- Volatilitet prihoda - povećana volatilitet prihoda povećava vjerovatnoću pada prihoda ispod troškova, što u krajnjem dovodi do gubitaka po osnovu poslovnog rizika.
- Marža operativne dobiti prije oporezivanja - smanjene profitne marže povećavaju vjerovatnoću da će pad prihoda izazvati gubitke po osnovu poslovnog rizika.
- Fleksibilnost baze troškova- manje fleksibilna baza troškova (tj. veći udio fiksnih troškova u odnosu na ukupne troškove) neće dopustiti smanjenje troškova u slučaju pada prihoda. To povećava izloženost gubicima po osnovu poslovnog rizika.

Poslovnim rizikom se upravlja kroz procesa planiranja i prognoziranja koji je opisan u okviru Politike planiranja.

3.4.6.4 Makroekonomski rizik, sistemski rizik

Makroekonomski rizik je rizik koji može proizaći iz promjena u makroekonomskom okruženju. Ovo se odnosi na rizike od značajnog pogoršanja stope rasta realnog BDP-a, značajnog povećanja nezaposlenosti, značajne promjene u stopi inflacije, cijena nekretnina i deviznog kursa, kao i značajnog pogoršanja bilansa kretanja kapitala i bilance usluga u zemljama u kojima kreditna institucija ima rizične pozicije.

Sistemske rizik se shvata kao rizik od poremećaja u finansijskom sistemu u cjelini ili u djelovima finansijskog sistema i njime se upravlja kroz proces planiranja i prognoziiranja.

4 Konsolidacija

Addiko Bank AD Podgorica nije matično pravno lice, te stoga nema informacije i podatke koji se odnose na konsolidaciju u smislu člana 7 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka.

5 Sopstvena sredstva

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa Odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital;
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;

- hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- revalorizacione rezerve.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2020. godine (sa uporednim podacima 2019. godine), kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	2020.	2019.
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	125.100	125.100
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odlukuda bude uključena u osnovni kapital, umanjenaza porez na dobit i druge očekivane troškove	-3.383	-3.383
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	2.368	2.876
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	124.085	124.593
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	97.181	100.504
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	2.281	1.755
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	1.579	1.029
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	101.041	103.288
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	23.044	21.305
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	5.500	5.500
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	5.500	5.500
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	5.500	5.500
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	28.544	26.805
SOPSTVENA SREDSTVA (osnovni kapital +dopunski kapital)	28.544	26.805
Rizična aktiva:		
Bilansna aktiva	130.874	143.280
Vanbilansna aktiva	9.141	8.209
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	2.368	2.876
Ukupno rizična aktiva	142.383	154.365

Potreban kapital za ostale rizike	2.370	2.307
Adekvatnost kapitala	<u>17,28%</u>	<u>15,30%</u>

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka je iskazala pokazatelj adekvatnosti kapitala u visini od 17,28%, što je znatno iznad propisanog limita od 10%.

6 Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

6.1 Proces interne procjene adekvatnosti kapitala

Banka u sklopu strateškog upravljanja rizicima sprovodi jedan od ključnih procesa - proces interne procjene adekvatnosti kapitala (eng. Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP) sa ciljem utvrđivanja nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena. ICAAP služi kao alat za procjenu adekvatnosti internog kapitala u odnosu na rizični profil Banke te sprovođenje strategije Banke primjerene za očuvanje adekvatnog nivoa internog kapitala.

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala obuhvata sve bančine procedure, procese i mjere kreirane kako bi se osigurala adekvatna identifikacija i mjerenje rizika, adekvatan nivo internog kapitala u odnosu na bančin rizični profil, kao i implementacija i dalji razvoj odgovarajućih sistema za upravljanje rizicima.

Glavna svrha procesa interne procjene adekvatnosti kapitala je da odredi pozitivan nivo kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je banka izložena i koji su ocijenjeni kao materijalni.

Banka je implementirala dvije ICAAP perspektive: normativnu i ekonomsku. Normativna perspektiva predstavlja višegodišnju procjenu sposobnosti banke da ispunji regulatorna pitanja koja se odnose na kapital i druge zahtjeve regulatora, kao i sposobnosti da se savladaju finansijska ograničenja na duži rok. U okviru ekonomske perspektive, Banka identifikuje i kvantifikuje sve materijalne rizike koji mogu prouzrokovati ekonomske gubitke.

Operativno upravljanje procesom interne procjene adekvatnosti kapitala, obavlja se u nekoliko koraka:

1. Identifikacija i procjena materijalnosti rizika
2. Kvantifikacija rizika
3. Definicija i obračun kapitala
4. Poređenje dostupnog kapitala i kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika
5. Procjena budućih kapitalnih zahtjeva
6. Monitoring i kontrola
7. Stresno testiranje
8. Donošenje mjera

6.2 Procjena materijalnosti rizika

Osnova za proces interne procjene adekvatnosti kapitala je procjena materijalnosti rizika. Ovaj proces definiše, određuje i mjeri preuzete rizike, te dalje uspostavlja procedure i procese sa ciljem pronalaženja najadekvatnijeg rješenja za upravljanje rizicima. Banka redovno vrši testiranje na sve materijalno značajne rizike koji proizilaze iz obima i složenosti poslovanja, ali i specifičnosti tržišta na kojem Banka posluje. Identifikacija rizika predstavlja prvi i ključni korak cikličnog procesa upravljanja rizika, kao i osnovu upravljačkih procesa i procesa planiranja. U toku procedure popisa rizika provjerava se da li još uvijek važe pretpostavke koje se odnose na relevantnost ili oblikovanje određenih rizika, kao i da li treba razmatrati nove rizike zbog promjena poslovne strategije ili tržišnih uslova.

Identifikacija svih materijalnih rizika vrši se kroz godišnji proces popisivanja rizika koji predstavlja polaznu tačku za procjenu sposobnosti podnošenja rizika. Polazi se od regulatornih, odnosno rizika prepoznatih kroz prvi stub Basel odredbi. Svi rizici iz stuba 1 su odmah prepoznati kao materijalno značajni. Nadalje, svi rizici koje je regulator odredio kao materijalne za procjenu adekvatnosti internog kapitala (Stub 2) takođe se automatski procjenjuju kao materijalni za potrebe popisa rizika. U toku

godišnjeg postupka popisa rizika sljedeći rizici su identifikovani kao materijalni:

Tip	Podtip	materijalnost	Metod procjene	Pokriven kapitalom
Kreditni rizik	Kreditni rizik druge ugovorene strane	M	IRB*	da
	Rizik zemlje	M	IRB*	da
	Rizik koncentracije	M	HH Index	da
Tržišni rizik	Rizik kamatne stope	M	VaR	da
	Rizik kreditnog spreda	M	VaR	da
	Devizni rizik	M	VaR	da
Rizik likvidnosti	Rizik nelikvidnosti	M	-	ne
	Tržišni rizik likvidnosti	M	uključen u TR	ne
	Rizik marže finansiranja	M	LVaR	da
Operativni rizik	Operativni rizik	M	BIA	da
	Rizik eksternalizacije	M	uključen u OR	da
	ICT rizik	M	uključen u OR	da
	Pravni rizik	M	uključen u OR	da
	Rizik modela	M	uključen u OR	da
	Rizik pranja novca i finansiranja terorizma	M	uključen u OR	da
Rizik objekta		M	standardizovani pristup	da
Reputacioni rizik		M	dio "ostalih rizika"	da
Makroekonomski rizik		M	dio "ostalih rizika"	da
Sistemska rizik		M	dio "ostalih rizika"	da
Poslovni/Strateski rizik		M	dio "ostalih rizika"	da

6.3 Metodologije za obračun potrebnog kapitala

U nastavku su date definicije i način upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena, kao i opis metodologije koja se koristi za izračun potrebnog kapitala.

6.3.1 Kreditni rizik

Prema poslovnoj i Strategiji rizika, kreditni rizik je najbitniji tip rizika kojem je Addiko Banka izložena i podijeljen je na nekoliko podtipova.

6.3.1.1 Kreditni rizik druge strane

Glavni cilj kontrole kreditnog rizika je razvoj indikatora koji dozvoljavaju procjenu nivoa kreditnog rizika preuzetog od strane Banke. Rizik se uopšteno definiše kao neočekivana (i za Banku nepovoljna) devijacija ciljne vrijednosti od očekivane vrijednosti. VaR metoda se često koristi za kvantifikaciju rizika.

Mjerenje kreditnog rizika se tipično inicijalno sprovodi na nivou individualne transakcije / individualnog klijenta i agregira se na osnovu odgovarajuće metode za mjerenje kreditnog rizika na portfolio nivou.

Centralni rezultat koncepta mjerenja kreditnog rizika je distribucija gubitka. Ona opisuje mjeru do koje i sa kojom vjerovatnoćom Banka mora/ može da očekuje gubitak. Distribucija gubitka je osnova za brojna mjerenja koja se izvode na portfolio / pod-portfolio nivou.

Centralne mjere u kreditnom riziku su tzv. očekivani gubitak (u daljem tekstu EL) i neočekivani gubitak (u daljem tekstu UL).

Prosječan gubitak očekivan od strane Banke tokom određenog vremenskog perioda se izražava kroz EL. EL predstavlja komponentu dugoročne niže cijene za prihvatanje kreditnog rizika ili drugim riječima: EL se mora uzeti u obzir u okviru određivanja cijene, u suprotnom postoji opasnost da kreditni aranžmani neće pokriti svoje troškove dugoročno.

UL predstavlja indikator za neočekivani teret koji pada na Banku usljed gubitaka iz kreditnog poslovanja. Ovaj gubitak ne može biti u potpunosti obezbijeđen kada se utvrđuje cijena proizvoda, već se prije apsorbira kapitalom. Kapital neophodan za ulazak u određene rizike se određuje kao ekonomski kapital i može (na primjer) se kvantifikovati kroz UL. Logično, UL komponenta se uzima u obzir unutar okvira troškova u formi kapitalnih troškova (troškova ekonomskog kapitala koji se mora držati). UL se često mjeri sa (kreditnim) Value-at-Risk konceptom koji se definiše kao razlika između odgovarajuće vjerovatnoće (kvantila) distribucije gubitka (npr. 99,7%) i EL. Detaljnije objašnjenje same metodologije se može naći u Priručniku za mjerenje kreditnog rizika.

Banka je, prateći regulatornu preporuku, uvela uslov da se kapitalni zahtjevi u skladu sa naprednim IRB pristupom, ne mogu priznati ukoliko su ispod kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa standardizovanim pristupom.

6.3.1.2 Rizik zemlje

Metodologija obračuna potrebnog kapitala slijedi primijenjenu za procjenu kreditnog rizika, sa korekcijom stope vjerovatnoće gubitka na nivou klijenta ponderisanjem preko statističkog modela gdje je potreba za kapitalom po osnovu transfernog rizika zemlje u stvari razlika obračuna sa ponderisanim stopama vjerovatnoće i obračuna za kreditni rizik sa standardnim stopama.

Isti princip se primjenjuje i kod obračuna potrebnog kapitala za pokriće valutno induciranog kreditnog rizika, gdje se stope vjerovatnoće gubitka koriguju ponderom po osnovu istorijskog razvoja kurseva, a uz primjenu linearnog regresionog modela. Detaljnije objašnjenje same metodologije se može naći u Priručniku za mjerenje kreditnog rizika.

Banka je uvela uslov da se kapitalni zahtjevi u skladu sa IRB pristupom, ne mogu priznati ukoliko su niži od kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa standardizovanim pristupom.

6.3.1.3 Rizik koncentracije

Addiko banka koristi Herfindahl-Hirschman indeks (HHI) kao opštu mjeru koncentracija. HHI je definisan kao suma kvadrata relativnih udjela u portfoliju svih korisnika kredita ili odabranog broja korisnika kredita.

6.3.2 Tržišni rizik

Zahtjev za internim kapitalom za tržišni rizik se računa uzimajući kao osnov visinu izračunatog VaR-a sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% preko Monte Carlo simulacije. Dobijene VaR vrijednosti se ponderišu odgovarajućim koeficijentima (zasnovanim na periodu trajanja pozicije i likvidacionom indikatoru).

6.3.3 Operativni rizik

Za izračun potrebnog internog kapitala za pokriće operativnog rizika, banka koristi jednostavni metod definisan od strane CB CG za izračun regulatornog zahtjeva za kapitalom.

6.3.4 Rizik likvidnosti

Banka je identifikovala rizik cijene koštanja izvora finansiranja kao materijalan, jer postoje očigledni indikatori neusklađenosti finansiranja. Kako bi se te neusklađenosti detektovale, pristup mjerenju rizika je zasnovan na ročnoj neusklađenosti koji se treba pokriti potencijalnim troškovima refinansiranja. Ukoliko troškovi finansiranja porastu na tržištu, to vodi većim toškovima refinansiranja koji direktno utiču na finansijski rezultat. Banka računa Liquidity VaR na period od godinu dana i interval povjerenja od 99,7%. Tako izračunat rizik se pokriva ekonomskim kapitalom.

6.3.5 Rizik objekta

Tržišna vrijednost ili knjigovodstvena vrijednost su osnova za kalkulaciju interne potrebe za kapitalom vezano za rizik objekta. Metod koji banka koristi je pristup iz Bazela II Stub I (Standardizovani pristup). Tako da, osnovne vrijednosti se množe sa ponderom rizika 100% i kasnije sa faktorom solventnosti od 10%.

6.3.6 Ostali rizici

Banka je koristila jednostavnu alternativu kod procjenjivanja zahtjeva za internim kapitalom za ostale rizike, u skladu sa Odlukom. Za kvalitativno razmatranje ovih rizika, banka alocira 5% od ukupnih minimalnih regulatornih potreba za kapitalom. Banka je mišljenja da je ovakav način kvantifikacije dovoljan i adekvatan uzimajući u obzir da se pažljivo prati razvoj izloženosti riziku reputacije, strategijskom riziku i ostalim rizicima na način koji je detaljno opisan u okvirima internih dokumenata.

6.4 Zahtjevi za kapitalom

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na kapital za pokriće rizika. Ovo se uzima kao osnova godišnjeg planiranja limita i mjesečno poređenje sa zahtjevima za rizičnim kapitalom, što čini dio analize o sposobnosti podnošenja rizika. Sprovode se i stresna testiranja gdje su parametri rizika (mogući problematični plasmani, vrijednosti kolaterala, devizni kursevi, itd.) naglašeni u određenim scenarijima, a predstavljeni su uticaji stresnih scenarija na likvidnost i sopstvena sredstva.

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om*	Ukupan zahtjev za internim kapitalom
STUB 1	16,609	52	16,661
Kreditni rizik i rizik zemlje	14,340	0	14,340
Operativni rizik	2,268	0	2,268
Tržišni rizik	0	52	52
STUB 2	0	2,473	2,473
Rizici koji nijesu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1	0	0	0
Rezidualni rizik	0	0	0
Rizik sekjuritizacije	0	0	0
Rizici iz Stuba 2	0	1,648	1,648
Rizik objekta	0	278	278
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	0	874	874
Rizik koncentracije	0	309	309
Rizik likvidnosti	0	187	187
Ostali značajni rizici	0	825	825
UKUPNO	16,609	2,526	19,134

ICAAP 31.12.2020	u 000 EUR	Status
Ukupan zahtjev za internim kapitalom	19,134	
Ekonomski rizični / interni kapital	28,544	

Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa sopstvenim sredstvima na 31.12.2020. godine pokazuje da banka ima dovoljno kapitala za pokriće svih rizika. Definisano je da se za pokriće potrebnog rizičnog kapitala prema Stubu 2, može koristiti maksimalno 85% raspoloživog kapitala (alocirani ekonomski kapital), dok se preostalih 15% čuva kao zaštitni kapital za upravljanje kriznim situacijama.

Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa alociranim ekonomskim kapitalom, koji služi kao rano upozorenje da se banka približava limitu, je takođe ispoštovan.

7 Podaci i informacije u vezi sa izloženostima Banke kreditnom riziku

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, pod nekvalitetnom aktivom podrazumijeva se sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategorijama, član 6a Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom, dok se pod dospjelim nenaplaćenim potraživanjima podrazumijevaju sva potraživanja koja nisu naplaćena o roku dospijeca, bez obzira koliko je prošlo od tog roka.

Banka koristi sopstvene procedure za ocjenjivanje, analizu i procjenu kreditnog rejtinga svakog pojedinačnog dužnika. Alokacija dužnika na rejting klase vrši se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja na skali za rangiranje od 25 nivoa.

Rejting klijenta procjenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mjesečna rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- Danima kašnjenja klijenta;
- Eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijske situacije klijenata; i
- Bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.

Praćenje, mjerenje i kontrola poštovanja uspostavljenih limita za preuzimanje kreditnog rizika odvijaju se na dva nivoa - po pojedinačnoj izloženosti i na nivou portfolija. Banka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu s važećom regulativom - Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i internim procedurama, a koje su opisane u Finansijskim iskazima. Rezervisanja se obračunavaju u skladu sa novim međunarodnim računovodstvenim standardom za finansijske instrumente (MSFI 9). Model očekivanih gubitaka podrazumijeva primjenu različitih pristupa, u zavisnosti od faze kojoj je transakcija dodijeljena.

Banka obračunava očekivani kreditni gubitak za tri faze usljed pogoršanja kreditnog kvaliteta u skladu sa MSFI 9 standardom. Naime, za fazu 1 obračunava se 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak, a za 2. i 3. fazu se priznaje očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta.

Faza 1 počinje u trenutku izdavanja finansijskog instrumenta, a 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak se priznaje kao trošak. Za finansijske instrumente prihod od kamata se obračunava u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrijednost. Osim ako se kreditni kvalitet datog instrumenta ne promijeni, isti tretman vrijedi do dospelja.

Kada se utvrdi da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, finansijski instrument će biti prenešen u fazu 2, a na bazi već definisanih kriterijuma. U tom trenutku obračunava se očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka instrumenta, što rezultira značajnim povećanjem ispravki vrijednosti.

Banka uključuje kvantitativne i kvalitativne informacije kako bi utvrdila da li je kreditni rizik nekog određenog finansijskog instrumenta značajno povećan u odnosu na početno priznavanje i samim tim klasifikovala finansijski instrument u fazu 2. Ovaj pristup je u skladu sa internim procesom upravljanja kreditnim rizikom. Kriterijumi za utvrđivanje da li se kreditni rizik značajno povećao zavisiće od portfolija gdje je kao krajnja tačka priznavanja značajnog povećanja kreditnog rizika definisano kašnjenje preko 30 dana. Banka će odrediti dane kašnjenja računajući broj dana od najranijeg dana dospelja za koji nije primljena puna isplata. Dodatno, klijenti kojima je banka odobrila posebne mjere usljed finansijskih poteškoća (eng. Forborne) su predmet posebnog praćenja i kao takvi kvalifikovani u fazu 2. Ukoliko klijent ne ispoštuje dogovorene mjere biće kvalifikovan u fazu 3.

Faza 3 nastaje kada se kreditni kvalitet finansijskog instrumenta pogorša do tačke u kojoj nastaju kreditni gubici ili ako je sredstvo već obezvrijeđeno u trenutku početnog priznavanja. Očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka instrumenta kontinuirano se primjenjuju za kredite u ovoj fazi, dok se prihod od kamata izračunava na bazi neto knjigovodstvene vrijednosti amortizovanog troška.

Banka će uzeti u obzir da je finansijski instrument u statusu neizvršenja kada:

- Se ne očekuje da će klijent ispuniti svoje kreditne obaveze u potpunosti, bez uzimanja u obzir prodaju kolaterala od strane Banke; ili
- Klijent kasni više od 90 dana sa plaćanjem materijalno značajnog iznosa.

Očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta se računa za različita scenarija odvojeno, uzimajući u obzir informacije o budućnosti. Agregacija do konačnog iznosa očekivanog kreditnog gubitka vrši se tako što se svaki od pojedinačnih scenarija ponderiše odgovarajućom vjerovatnoćom. Kod portfolija koji je prepoznat kao problematičan (Faza 3), dva pristupa su relevantna:

- a. Individualni pristup
- b. Kolektivni pristup

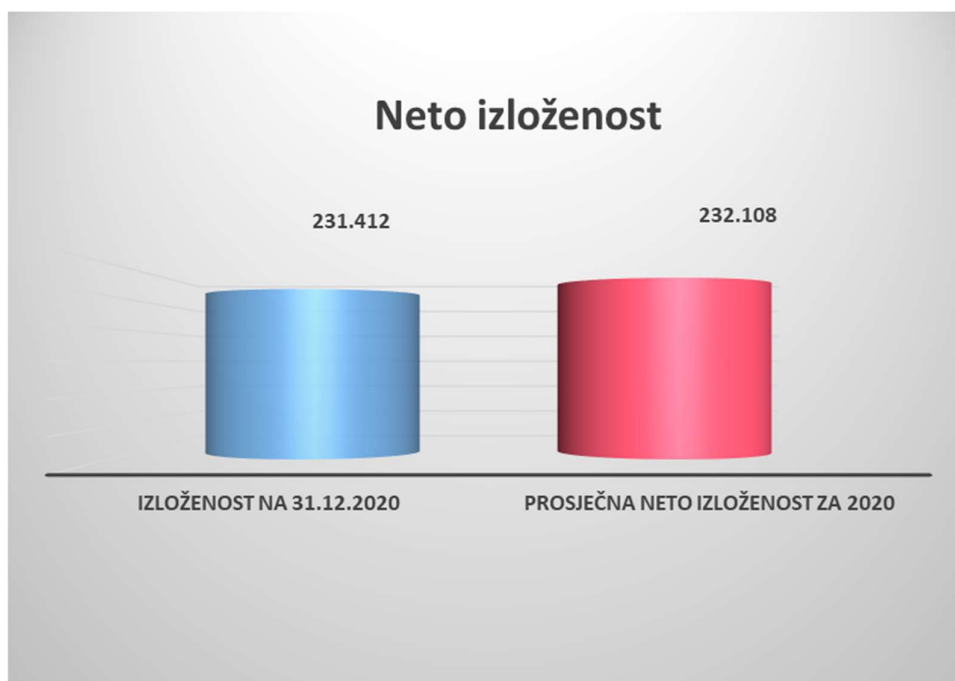
Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procjenu pojedinačnih rezervacija za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne. Banka tretira određenu izloženost kao individualno značajnu u slučaju kada ukupna bruto izloženost grupe povezanih lica prelazi EUR 50 hiljada bez umanjenja za vrijednost kolaterala.

Rezervacije za pojedinačne rizike predstavljaju mjeru rizika za identifikovane gubitke i mogu se uvijek izdvojiti za pojedinačnu izloženost. U zavisnosti od tipa procjene novčanih tokova, razlikujemo:

- Individualno utvrđene rezervacije (SRP ii), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate iz poslovanja (primarni tokovi gotovine), korišćenje kolaterala i sporednih sredstava (sekundarni tokovi gotovine). U zavisnosti od pretpostavljenih scenarija, pojedinačne otplate su procijenjene pojedinačno u smislu iznosa i vremena. Pretpostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija, zajedno sa odgovarajućim vjerovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva.
- Kolektivno utvrđene rezervacije (SRP ci), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju za grupu izloženosti sličnih karakteristika, ali se mogu priznati (izdvojiti) za svaku pojedinačnu izloženost koja pripada grupi izloženosti.

7.1 Podaci o izloženostima banke po definisanim kategorijama

U tabeli ispod je prikazan ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda (Slika 1), kao i pregled prema različitim kategorijama izloženosti:

Slika 1

Pregled izloženosti prema preostalom dospjeću:

Vrsta izloženosti	dugorocno	kratkoročno	Ukupna neto
			izloženost na 31.12.2020
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	21,676	21,676
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	390	331	721
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	30,192	6,165	36,357
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	104,514	637	105,150
09. Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	46,146	2,196	48,343
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	741	5	746
11. Visokorizične izloženosti	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	1,770	3,319	5,089
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-
16. Ostale izloženosti	674	12,656	13,330
Ukupno	184,427	46,985	231,412

Pregled izloženosti po geografskim područjima:

Vrsta Izloženosti	Podgorica	Nikšić	Kotor	Bar	Herceg Novi	Ulcinj	Budva	Cetinje	Tivat	Sjeverna regija	Nerezidenti	Ostalo	Ukupna neto izloženost na 31.12.2020
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	0	21,676	21,676
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	293	-	-	299	81	0	0	0	-	0	49	-	721
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	22,246	-	778	429	320	525	99	387	2,106	9,012	432	24	36,357
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	41,679	65	7,647	5,989	5,414	578	4,330	1,992	3,950	33,413	94	-	105,150
09. Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	22,753	-	1,201	1,553	2,310	1,258	2,523	401	6,858	9,484	1	-	48,343
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	196	-	19	63	20	19	169	38	29	193	0	-	746
11. Visokorizicne izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,369	1,720	5,089
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Ostale izloženosti	258	-	32	19	91	2	11	-	21	360	762	11,774	13,330
Ukupno	87,425	65	9,677	8,351	8,235	2,382	7,133	2,818	12,964	52,463	4,707	35,193	231,412

Pregled izloženosti prema vrsti djelatnosti:

Vrsta izloženosti	Trgovina	Gradjevinarstvo	Usluge pružanja smještaja i ishrane	Preradivacka industrija	Saobraćaj i skladištenje	Zdravstvo i socijalna zaštita	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Ostale djelatnosti	Ukupna neto izloženost na 31.12.2020
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	-	-	-	-	0	21,676	0	21,676
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	-	0	-	-	-	0	347	374	721
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	12,938	7,055	177	1,977	5,011	320	0	8,880	36,357
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	902	102	75	213	366	1	0	103,492	105,150
09. Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	6,295	3,311	9,046	2,517	2,503	1,631	-	23,039	48,343
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	55	-	-	-	-	-	-	691	746
11. Visokorizicne izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	-	-	-	-	-	-	3,369	1,720	5,089
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Ostale izloženosti	50	268	-	-	16	-	732	12,264	13,330
Ukupno	20,240	10,736	9,298	4,707	7,896	1,952	26,124	150,460	231,412

Pregled nekvalitetnih kredita pravnih lica i fizičkih lica:

Privredne djelatnosti	Bruto izloženost	Neto izloženost	Ispravke vrijednosti	Dospjela nenaplaćena potraživanja
Pravna lica	4,109	3,340	769	697
Fizička lica	9,398	1,696	7,701	6,074
Ukupno	13,507	5,037	8,470	6,771

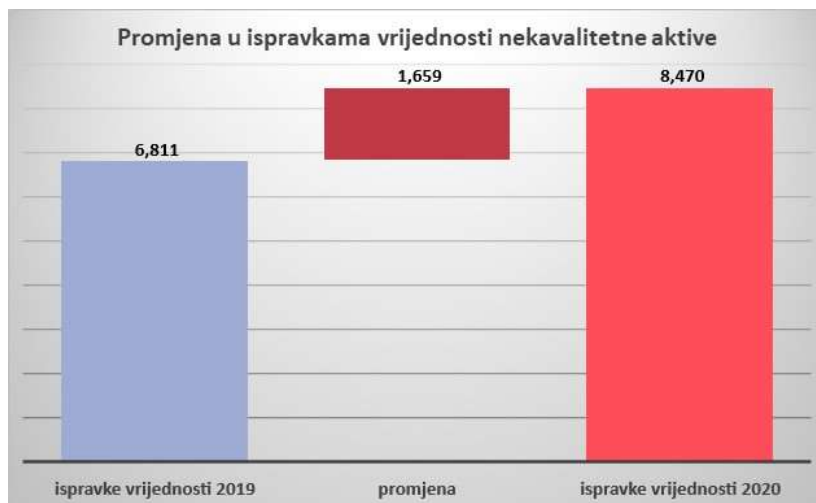
Pregled nekvalitetnih kredita pravnih lica prema značajnim privrednim djelatnostima:

Privredne djelatnosti	Bruto izloženost	Neto izloženost	Ispravke vrijednosti	Dospjela nenaplaćena potraživanja
Trgovina	654	192	462	339
Prerađivačka industrija	2,185	2,058	127	234
Građevinarstvo	47	1	46	18
Ostalo	1,223	1,089	133	106
Ukupno	4,109	3,340	769	697

Pregled nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, podijeljene na značajna geografska područja:

Regije	Bruto izloženost	Neto izloženost	Ispravke vrijednosti	Dospjela nenaplaćena potraživanja
Primorje	3,241	833	2,408	1,552
Sjeverna regija	3,072	1,094	1,979	1,629
Centralna regija	7,182	3,110	4,073	3,586
Nerezidenti	11	0	11	3
Ukupno	13,507	5,037	8,470	6,771

Promjene u iznosu ispravke vrijednosti za nekvalitetnu aktivnu:

7.2 Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

Banka koristi Standardizovani pristup za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva. Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

7.2.1 Primjena eksternih rejtinga u standardizovanom pristupu obračuna kreditnim rizikom ponderisane aktive

Banka koristi eksterne rejtinge agencije Moody's za potrebe izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenom standardizovanog pristupa, što je u skladu sa listom podobnih agencija za rejting na sajtu Centralne banke. Dugoročni, odnosno kratkoročni kreditni rejtingi agencije Moody's se primjenjuju za izloženosti prema državama, centralnim bankama, bankama i privrednim društvima na način kako je navedeno u donjoj tabeli. Tabela takođe daje detaljno mapiranje eksternih rejtinga kreditne agencije Moody's u odgovarajuće nivoe kreditnog kvaliteta:

Vrsta rejtinga	Stepen kreditnog kvaliteta	Oznaka rejtinga
		Moody's
Dugoročni kreditni rejting	1	Aaa do Aa 3
	2	A1 do A3
	3	Baa 1 do Baa 3
	4	Ba 1 do Ba 3
	5	B1 do B 3
	6	Caa 1 i niži
Kratkoročni kreditni rejting	1	P-1
	2	P-2
	3	P-3
	4	NP
	5	-
	6	-

8 Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

U Banci (u skladu sa primjenom iste metodologije na nivou Grupe) mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija bankarske knjige se ostvaruje kroz visinu izračunatog VaR koji je izveden iz JPMorgan Variance/Covariance pristupa. Izračunati VaR je zasnovan na 99% intervalu povjerenja i horizontom povjerenja od 1 dana.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija Bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske okvire prema najskorijem sljedećem datumu dospijeca ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesečnom nivou. Na mjesečnom nivou se takođe korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99%.

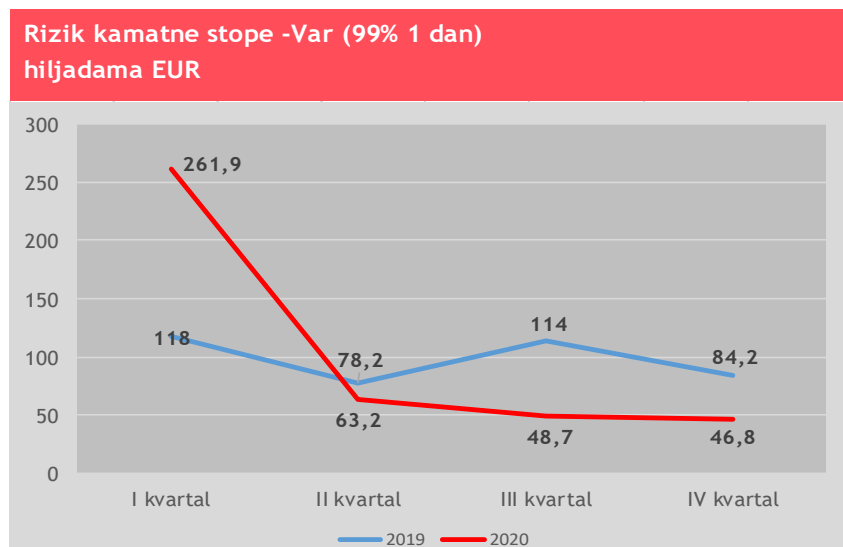
Osim navedenog, na mjesečnom nivou se vrši mjerenje i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka za sve značajne valute pojedinačno (značaj je određen veličinom izloženosti i likvidnošću valute), a po ostalim valutama zbirno (pokazatelj Equity ratio). U značajne valute spadaju EUR, USD, CHF, GBP, CAD, JPY, RSD.

Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odgovarajućih odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesečno izračunati VaR.

Upravljanje rizikom kamatne stope je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenarija promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

Grafik prikazan ispod pokazuje kretanje rizika kamatne stope u 2020. godini (data je i uporedna VaR vrijednost u toku 2019. godine).

9 Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Na dan 31.12.2020. godine nije bilo ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

10 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

10.1 Vrijednovanje nekretnina i drugih vrsta kolaterala

Za svaku vrstu garancije ili kolaterala, prihvatljivost (ukoliko je instrument obezbjeđenja moguće tretirati kao faktor ublažavanja, sa odgovarajućom internom vrijednošću) i kriterijum vrijednovanja (kriterijum za određivanje interne vrijednosti) definisani su u Politici upravljanja kolateralima. Kalkulacije interne vrijednosti kolaterala vrši se na način da se tržišna vrijednost umanjuje za određeni procenat (haircut), pri čemu iznos umanjenja zavisi od vrste kolaterala.

Interno prihvaćena vrijednost ICV = Tržišna vrijednost * umanjene u % prema Politici upravljanja kolateralima. Umanjenje je procenat koji se primjenjuje na datu procijenjenu vrijednost, da bi se izračunala potencijalna likvidaciona vrijednost.

Osnovni razlog za primjenu unaprijed definisanih procenata je da se odrazi vrijeme (koje bi moglo biti jako dugo) i troškovi potrebni za realizaciju kolaterala, fluktuacije koje su prisutne zbog recesija i opštih fluktuacija tržišnih vrijednosti u dugoročnom periodu, kao i ograničene količine i kvalitet tržišnih podataka u svrhu adekvatnog računanja tržišne vrijednosti, koristeći metodu poređenja. Često se dešava da tržišni podaci ili nisu prisutni / nisu prisutni u prihvatljivom broju ili nisu dostupni za adekvatnu svrhu poređenja i dobijanja tržišne vrijednosti.

10.2 Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi za ublažavanje kreditnog rizika

Obezbjeđenje je prihvaćeno u Addiko Banci samo kao sekundarni izvor sredstava za otplatu kredita i ne služi kao zamjena za primarnu sposobnost dužnika da ispuni svoje obaveze. Prema tome, kolateral se može vrijednovati samo u kreditnoj aplikaciji, zajedno sa procjenom kreditne sposobnosti i sposobnosti zajmoprimca za otplatu. Posebna pažnja posvećena je upravljanju nekretninama koje su založene kao kolateral, jer ova vrsta kolaterala predstavlja većinu svih kolaterala koje Banka ima u portfoliju i za koje je kalkulirana interno prihvaćena vrijednost. Ovi kolaterali su podijeljeni na komercijalne nekretnine (CRE) i stambene nekretnine (RRE). Za sve komercijalne i stambene nekretnine sa tržišnom vrijednošću većom od 200 hiljada eura, vrši se individualni (pojedinačni) redovni periodični monitoring, sa ciljem procjene tržišne vrijednosti. Informacije o nekretninama za koje je potrebno izvršiti monitoring dostupne su unaprijed, na osnovu izvještaja koji sadrži informacije o svim nekretninama za koje procjena dopijeva u naredna četiri mjeseca, tako da se potreban monitoring i revalorizacija mogu obaviti u adekvatno vrijeme. Za sve komercijalne nekretnine čija je tržišna vrijednost manja od 200 hiljada eura, redovno praćenje se zasniva na statistički validiranom elektronskom alatu za vrijednovanje, pri čemu je početni izračun uvijek individualna procjena na osnovu procjene kvalifikovanog procjenitelja.

Ostali elementi obezbjeđenja koje Banka koristi za umanjenja kreditnog rizika su različite vrste garancija (prvenstveno bankarske i korporativne garancije), kao i sledeće vrste kolaterala: finansijski kolaterali (depoziti, hartije od vrijednosti), pokretne stvari i potraživanja.

Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika:

Vrsta Izloženosti	Ukupna neto izloženost na 31.12.2020	Neto izloženost nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	21,676	-
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	721	682
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	36,357	36,357
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	105,150	104,474
09. Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	48,343	35,408
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	746	746
11. Visokorizicne izloženosti	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	5,089	4,992
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-
16. Ostale izloženosti	13,330	2,884
Ukupno	231,412	185,544